

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ

॥ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

വാനരൈർമധുവനരക്ഷകാണാം ദധിമുഖസ്യ ച പരാഭവഃ
സഭ്യത്യസ്യ ദധിമുഖസ്യ സുഗ്രീവപാർശ്വേ ഗമനം ച
താനുവാച ഹരിശ്രേഷ്ഠോ
ഹനുമാൻ വാനരർഷഭഃ |
അവ്യഗ്രമനസോ യുയം
മധു സേവത വാനരാഃ || 5.62.1 ||

അഹമാവർജയിഷ്യാമി
യുഷ്മാകം പരിപന്നമിനഃ |
ശ്രുത്വാ ഹനുമതോ വാക്യം
ഹരീണാം പ്രവരോഽംഗദഃ || 5.62.2 ||

പ്രത്യുവാച പ്രസന്നാത്മാ
പിബന്തു ഹരയോ മധു |
അവശ്യം കൃതകാർയസ്യ
വാക്യം ഹനുമതോ മയാ || 5.62.3 ||

അകാർയമപി കർതവ്യം
കിമംഗം പുനരീദൃശം |
അംഗദസ്യ മുഖാച്ഛുത്വാ
വചനം വാനരർഷഭാഃ || 5.62.4 ||

സാധു സാധിതി സംഹൃഷ്ടാ
 വാനരാഃ പ്രത്യപുജയൻ |
 പുജയിത്യാംഗദം സർവേ
 വാനരാ വാനരർഷഭം || 5.62.5 ||

ജഗ്മൂർമധുവനം യത്ര
 നദീവേഗ ഇവ ദ്രുമം |
 തേ പ്രവിഷ്ടാ മധുവനം
 പാലാനാക്രമ്യ ശക്തിതഃ || 5.62.6 ||

അതിസർഗാച്ച പടവോ
 ദൃഷ്ട്വാ ശ്രുത്വാ ച മൈഥിലീം |
 പപുഃ സർവേ മധു തദാ
 രസവത് ഫലമാദദുഃ || 5.62.7 ||

ഉത്പത്യ ച തതഃ സർവേ
 വനപാലാൻ സമാഗതാൻ |
 തേ താഡയന്തഃ ശതശഃ
 സക്താ മധുവനേ തദാ || 5.62.8 ||

മധുനി ദ്രോണമാത്രാണി
 ബാഹുഭിഃ പരിഗൃഹ്യ തേ |
 പിബന്തി കപയഃ കേചിത്
 സംഘശസ്തത്ര ഹൃഷ്ടവത് || 5.62.9 ||

ഘ്നന്തി സ്ഥ സഹിതാഃ സർവേ
 ഭക്ഷയന്തി തഥാപരേ |
 കേചിത് പീത്യാപവിധ്യന്തി
 മധുനി മധുപിംഗലാഃ || 5.62.10 ||

മധുച്ഛിഷ്ടേന കേചിച്ച
 ജഘ്നുരന്യോന്യമുത്കടാഃ |
 അപരേ വൃക്ഷമൂലേഷു
 ശാഖാ ഗൃഹ്യ വ്യവസ്ഥിതാഃ || 5.62.11 ||

അത്യർഥം ച മദഗ്ധാനാഃ
 പർണാന്യാസ്തീര്യ ശരരതേ |
 ഉന്മത്തവേഗാഃ പ്ലവഗാ
 മധുമത്താശ്ച ഹൃഷ്ടവത് || 5.62.12 ||

ക്ഷിപന്ത്യപി തദാന്യോന്യം
 സ്ഖലന്തി ച തഥാപരേ |
 കേചിത് ക്ഷേധാൻ പ്രകുർവന്തി
 കേചിത് കൂജന്തി ഹൃഷ്ടവത് || 5.62.13 ||

ഹരയോ മധുനാ മത്താഃ
 കേചിത് സുപ്താ മഹീതലേ |
 ധൃഷ്ടാഃ കേചിദ്ധസന്ത്യന്യേ
 കേചിത് കുർവന്തി ചേതരത് || 5.62.14 ||

കൃത്വാ കേചിദ് വദന്ത്യന്യേ
 കേചിദ് ബുധന്തി ചേതരത് |
 യേപ്യത്ര മധുപാലാഃ സുഗ്ഃ
 പ്രേഷ്യാ ദധിമുഖസ്യ തു || 5.62.15 ||

തേപി തൈർവാനരൈർഭീമൈഃ
 പ്രതിഷിദ്ധാ ദിശോ ഗതാഃ |
 ജാനുഭിശ്ച പ്രഘൃഷ്ടാശ്ച
 ദേവമാർഗം ച ദർശിതാഃ || 5.62.16 ||

അബ്രുവൻ പരമോദ്വിഗ്നാ
 ഗത്യാ ദധിമുഖം വചഃ |
 ഹനുമതാ ദത്തവരൈ -
 രഹതം മധുവനം ബലാത് |
 വയം ച ജാനുഭിർഘൃഷ്ടാ
 ദേവമാർഗം ച ദർശിതാഃ || 5.62.17 ||

തദാ ദധിമുഖഃ ക്രുദ്ധോ
 വനപസ്തത്ര വാനരഃ |
 ഹതം മധുവനം ശ്രുത്വാ
 സാന്ത്വയാമാസ താൻ ഹരീൻ || 5.62.18 ||

ഏതാഗച്ഛത ഗച്ഛാമോ
 വാനരാനതിദർപിതാൻ |
 ബലേനാവാരയിഷ്ടാമി
 പ്രഭുഞ്ജാനാൻ മധുത്തമം || 5.62.19 ||

ശ്രുത്വാ ദധിമുഖസ്യേദം
 വചനം വാനരർഷഭാഃ |
 പുനർവീരാ മധുവനം
 തേനൈവ സഹിതാ യയുഃ || 5.62.20 ||

മധ്യേ ചൈഷാം ദധിമുഖഃ
 സുപ്രഗൃഹ്യ മഹാതരൂം |
 സമഭ്യധാവൻ വേഗേന
 സർവേ തേ ച പ്ലവംഗമാഃ || 5.62.21 ||

തേ ശിലാഃ പാദപാംശൈവ
 പാഷാണാമപി വാനരാഃ |

ഗൃഹീത്വാഭ്യാഗമൻ ക്രുദ്ധാ
യത്ര തേ കപികുഞ്ജരാഃ || 5.62.22 ||

ബലാന്നിവാരയന്തശ്ച
ആസേദുർഹരയോ ഹരീൻ |
സന്ദഷ്ടൗഷ്ഠപുടാഃ ക്രുദ്ധാ
ഭർത്സയന്തോ മുഹൂർമുഹുഃ || 5.62.23 ||

അഥ ദൃഷ്ട്വാ ദധിമുഖം
ക്രുദ്ധം വാനരപുംഗവാഃ |
അഭ്യധാവന്ത വേഗേന
ഹനുമത്പ്രമുഖാസ്തദാ || 5.62.24 ||

സവൃക്ഷം തം മഹാബാഹു -
മാപതന്തം മഹാബലം |
വേഗവന്തം വിജഗ്രാഹ
ബാഹുഭ്യാം കുപിതോഽംഗദഃ || 5.62.25 ||

മദാന്ധോ ന കൃപാം ചക്രേ
ആർയകോഽയം മമേതി സഃ |
അഥൈനം നിഷ്പിപേഷാശു
വേഗേന വസുധാതലേ || 5.62.26 ||

സ ഭഗബാഹൂരുമുഖോ
വിഹൃലഃ ശോണിതോക്ഷിതഃ |
പ്രമുമോഹ മഹാവീരോ
മുഹൂർതം കപികുഞ്ജരഃ || 5.62.27 ||

സ കഥഞ്ചിദ് വിമുക്തസ്തൈ -
ർവാനരൈർവാനരർഷഭഃ |

ഉവാചൈകാന്തമാഗത്യ

സ്വാൻ ഭൃത്യൻ സമുപാഗതാൻ || 5.62.28 ||

ഏതാഗച്ഛത ഗച്ഛാമോ

ഭർതാ നോ യത്ര വാനരഃ |

സുഗ്രീവോ വിപുലഗ്രീവഃ

സഹ രാമേണ തിഷ്ഠതി || 5.62.29 ||

സർവം ചൈവാംഗദേ ദോഷം

ശ്രാവയിഷ്യാമ പാർഥിവേ |

അമർഷീ വചനം ശ്രുത്വാ

ഘാതയിഷ്യതി വാനരാൻ || 5.62.30 ||

ഇഷ്ടം മധുവനം ഹേതത്

സുഗ്രീവസ്യ മഹാത്മനഃ |

പിതൃപൈതാമഹം ദിവ്യം

ദേവൈരപി ദുരാസദം || 5.62.31 ||

സ വാനരാനിമാൻ സർവാൻ

മധുലുബ്ധാൻ ഗതായുഷഃ |

ഘാതയിഷ്യതി ദണ്ഡേന

സുഗ്രീവഃ സസുഹൃജ്ജനാൻ || 5.62.32 ||

വധ്യാ ഹേതേ ദുരാത്മാനോ

നൃപാജ്ഞാപരിപന്ഥിനഃ |

അമർഷപ്രഭവോ രോഷഃ

സഹലോ മേ ഭവിഷ്യതി || 5.62.33 ||

ഏവമുക്ത്വാ ദധിമുഖോ

വനപാലാൻ മഹാബലഃ |

ജഗാമ സഹസോത്പത്യ
വനപാലൈഃ സമൻവിതഃ || 5.62.34 ||

നിമേഷാന്തരമാത്രേണ
സ ഹി പ്രാപ്തോ വനാലയഃ |
സഹസ്രാംശുസുതോ ധീമാൻ
സുഗ്രീവോ യത്ര വാനരഃ || 5.62.35 ||

രാമം ച ലക്ഷ്മണം ചൈവ
ദ്യുഷ്ട്വാ സുഗ്രീവമേവ ച |
സമപ്രതിഷ്ഠാം ജഗതീ -
മാകാശാന്നിപപാത ഹ || 5.62.36 ||

സ നിപത്യ മഹാവിരഃ
സർവൈസ്തൈഃ പരിവാരിതഃ |
ഹരിർദധിമുഖഃ പാലൈഃ
പാലാനാം പരമേശ്വരഃ || 5.62.37 ||

സ ദീനവദനോ ഭൂത്വാ
കൃത്വാ ശിരസി ചാഞ്ജലിം |
സുഗ്രീവസ്യാശു തൗ മുർധ്നാ
ചരണൗ പ്രത്യപീഡയത് || 5.62.38 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
സുന്ദരകാണ്ഡേ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||